

L'ART DEL PAGÈS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÀFICA.

Estant en un tot conformes y essent de suma actualitat, copiém á continuació lo ben pensat article de nostre apreciable colega «*La Llum del Camp*.»

Diu aixís:

MALAS NOTICIAS

La cosa cada dia 's posa pitjor. Moltes son las poblacions de Espanya en que la gent treballadora no tenen medi de guanyarse un un boci de pá. En Valencia, en Málaga, en Zaragoza y altres grans ciutats van pujant los conflictes á mesura que van disminuhint los medis de treball. A Catalunya la miseria no ha posat encara la gent al carrer á demanar socorro, pero no tardará pas á posarlhi, comensa ja en Manresa á trobarse la pobretalla desesperada, puix que habentse tancat la major part de las fábricas á consecuencia dels tractats de comers, y no habent tingut sortida los vins combatuts per los consums que han fet naixer y desarrotllar las fábricas de falsificació, se troban ja en un estat desesperat de miseria; y per aquet camí caminan los demés pobles de Catalunya, los uns derrera dels altres, fatalment, indispensablement sens medi de deturarse á ménos de un gran esforç, de una gran energia y de molt judici.

Los moviments de Valencia, de Málaga y de altres punts no son pas fills de un caràcter turbulent ni produhits per un objecte revolucionari, sino fets naturals propis de la necessitat, de la miseria; y de la mateixa naturalesa serán tots los demés que, seguint com estém; son inevitables.

¿Que fá, donchs, lo govern á tot aixó? dirán los nostres lectors. Lo govern ha fet aprobar los presuposits per las Corts ab tots los aumentos y adicions: Ha nombrat una porció més de empleats: Ha donat molts ascensos y aumentos de pagas á altres. Ha aprobat á corre-cuyta las proposicions de la Trasatlántica: Ha arrendat al Banch de Espanya lo negoci dels tabacos ab condicions molt favorables al dit Banch, del qual son accionistas los primers homens polítichs de tots los partits monárquichs y molts dels republicans, y després de tot aixó, quant ha tingut noticia de lo que produhía la miseria á Málaga ha contestat que aquella gent volian molt més de lo que 'l govern podia donar; y es clar, com que lo que 's proposa es donarho als que cobran, no es fácil que estalvihi res als que pagan.

Nosaltres creyém que 'ls empleats tots, desde ministre fins agut-sil, no son més que uns dependents del poble que aquet se nombra directe ó indirectament, pera cumplir los serveys que 'l seu estat social exigeix; y creyém que, aixís lo número com las pagas, han de aumentar ó disminuhir en relació sempre ab la riqueza de que disposa lo poble. Lo voler sostenir un inmens número de empleats gran part inútils y molts fins perjudicials, en un país invadit per la miseria, es un absurdo económic y un disbarat en administració.

De todas maneras, nosaltres que estém convensuts dels conflictes económic y que han de invadir la Espanya y que estém persuadits de que 'ls nostres Guberns mes aviat procurarán salvarsen ells que evitarlos, aconsellém als catalans que tingan molt judici, molta prudencia; que 's posin sobre sí, se 'n parlin, ho prengan seriament y se apresurin á adoptar tots los medis que aconsella la previsió y lo seu particular interés, si volen salvarse de la ruina y de la miseria que va invadint depressa tots los pobles de la nació. A la activitat y energia catalanas, al grau de ilustració del nostre país, encara que, un poch contagiad ja avuy participa en molt de la máxima castellana de que «*Quien piensa en mañana desconfía de Dios,*» l' hi quedan encara alguns recursos que, utilisantlos prompte, sino 'l salvaban del tot podrian privarlo de arribar fins al fons en la caiguda.

Examinin seriament la seva situació los pagesos y no 's descuidin. Procurin unirse, associarse que es l' unich recurs que 'ls queda, pero en cada poble no barrejantse may dos, que sino per fugir del foch cauran a las brasas y medis senzills, fácils, y rápits tindrán

de entendres y aunarse cuant hagi de tractarse algun assumpto general de una comarca.

Temps ha que *La Llum del camp* preveya que havia de venir lo que ha vingut, si be ha vingut més aviat del que pensabam (y encara preveyém que vindrán altres cosas que no podém dirlas per ara) y per aixó fa temps que venim presentant ben descarnats los cuadros de miseria que 's van desarrotllant y la perspectiva dels nous que venen, als nostres lectors que son, y no volém pas que sigan altres, los que del seu treball, de la seva activitat y de la seva inteligencia esperan lo seu ben estar y lo del país. Y en vista de la gravetat de la cosa, nos atrevim á suplicar als periódichs locals de poblacions subalternas que 's publican en interés del seu país, se serveixin ajudarnos, fent compendrer als seus abonats los terribles conflictes que amenassan á la industria y á la agricultura y la necessitat de que 's moguin, se belluguin, discorrin y resolgan los medis de evitar ó disminuir, independentment dels Guberns, los seus ruinosos efectes.

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Adulteracions de la fécula.

(Continuació.)

Los gránuls del arrow-root (figura 217) se semblan molt als de la tapioca; tenen la forma d' un aglà, y un fil mol aparent, estrellat. Nostras midas micrométricas, fetas en una mostra de las Bermudas, donan 31 miléssimas de milímetre com diàmetre major y 10 com menor.

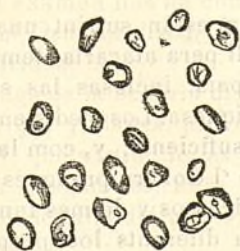

Fig. 216.—Gránuls de salep.

Fig. 217.—Gránuls del arrow-root.

Los gránuls del sagú son molt grans (figura 218), esfèrichs ó

elíptichs, y en aquest últim cas apareixen encorvats en un de sos extrems; lo fil está rodejat de sonas concéntricas mol caracterizadas. Son los mes grans que hem examinat. Nostres midas micro-méticas donan 90 miléssimas de milímetre máxim y 40 mínim.

Fig. 218.—Grànuls del sagú.

Fig. 219.—Grànuls d'arrel xirivía.

La arrel de xirivía té grànuls molt petits (figura 219), qual dimensió mitja es de 7 miléssimas de milímetre.

(Continuad.)

Ab lo títol de *La plaga de orugas* lo Sr. D. Octavi de Carreras acaba de publicar en lo setmanari *El Eco Bisbalense* un article referent al assumpto que 'ns ocupa y del qual ne traduhim los párrafos que á continuació transcribim:

PLAGA D' INSECTES

A Castell d' Aro (provincia de Girona) están sufrint una plaga d' insectes que, de no trovarse un medi pera atacarla, temen que acabarà ab la arboricultura d' aquell país, inclosas las suredas que son la seva principal y casi única riqueza. Los medis empleats fins ara pera combátrela han sigut insuficients; y, com la plaga va en augment, no sería per demés que 'l Govern prengués cartas en l' assumpto y arbitrés medis mes eficassos y de mes immediats resultats pera atacarla; donchs son ja diferents los propietaris que, per aquesta causa, han tingut que suspendrer la pela dels suros.

La plaga en cuestió consisteix en una maravellosa abundancia de cuchs peluts que midan de 6 á 8 centímetres de llarch y que en pochs dias deixan sense una fulla las plantas en grans estensions de terrenos. La forma dels espressats cuchs es molt semblant á la del *yamamay* (cuch de seda del roure) encara que de color mes pujat, devorador com aqueix y ab lo mateix soroll quant menja; essent tal sa abundancia y sa manera de baixar de las ramas de las plantas quals fullas han ja devorat, que fins dificultan lo pas per los caminals de las suredas. Al efecte teixexen uns fils per los que 's despenjan en tropell pera després enfilarse per las socas de las altres plantas que encara ostentan sa cobdiciada fulla; y d' aquesta manera van invadint las suredas en distintas direccions ab una velocitat de mes de trenta metros per dia. Lo qui té la desgracia de tenir que passar per los caminals de las suredas invadidas, deu procurar-se un bastó pera no tocar ab la cara y no veures carregat y enredat ab las numerosas cadenas d' aquells asquerosos insectes al despenjarse de las brancas de las plantas pera pujar á altres, essent per altre part molt aguda la seva picada.

La part, fins fa poch invadida, es d' unas 400 hectáreas de terreno, entre 'ls termes de Romanyà de la Selva, Cruilles y lo del citat poble de Castell d' Aro, sense haver respectat mes fullas que las de figuera; en termes, que mirada d' alguna distancia la zona invadida, sembla socarrimada tota ella per las flamaradas de un incendi.

Hem procurat nosaltres possehir algun exemplar de dit insecte pera saber á quina especie pertany. Lograt ja nostre intent, un delingut exámen nos ha convensut de que lo tal cuch pelós es la oruga del *Ocneria dispar*, de la familia dels bombácidos, género dels lipáridos.

La oruga de la ocneria dispar es de un color gris, ab series de be-rugas rojas y blavas, provehits de cerdas, y cuan ja adulta té lo cap grós, que sortint de las espessas cerdas la distingeix facilment d' altres congèneres. Pera crisalidarse colocan alguns fils entre 'ls restos de fulla del últim lloch que ocupá, ó entre las esquerdas dels tronchs.

La famella del ocneria deposita los ous en un tronch d' arbre; en la primavera següent s' avivan los ous si l' agricultor no 'ls ha

destruït; naixen las oruguetas que 's dispersan aviat, pero sempre tornan á trovarse en la cara inferior de las ramas pera evitar la humitat. En quant á son aliment es de fullas dels rosers en los jardins, de las alsinas en lo bosch, dels álams y dels diferents arbres fruyters.

Hi há alguns anys que per sa multitud sembla una plaga en algunes regions. Axis, per exemple, los periódichs francesos deyan lo 14 de Juriol de 1818: «Los hermosos alzinars que s' estenen desde lo Brabante fins la ciutat de Podenás, en lo Sur de Fransa, han sigut destruïts de una manera terrible per la oruga de la ocleria dispar. Després de devorar no sols las fullas de las alzinars, sino també los aglans, han atacat y destruït nostres camps de blat de moro y de mill, nostres pasturas y totes las fruytas. Las casas properas als arbres están plenas d' aquestas orugas y no poden servir de habitació á sos desgraciats habitants. Ni sisquera han perdonat los ceps que hi há en alguns llocs de nostra terra arenosa.»

Algunes vegadas se veu á aquestos insectes morir-se de fam, després d' haver despullat de fullas un grapat d' arbres, faltantlos la possibilitat d' obtindre mes aliments, puix no emprenen grans viatjes en sa busca com altres orugas.

En 1772 existian en grans masses en Saxonia, als voltants d' Altemburgo, Zeitz, Naumburg, Saugerhansen y no sols despullaren tots los arbres fruyters sino també boscos enters.

. . . . .

SECCIO DE VARIETATS.

LA CIGALA Y LA FORMIGA. FAULA.

(Ensaig de traducció del Francés.)

La cigala havent passat
Tot l' istiu canta que canta,
Desprevinguda 's trobá
Quan vingueren las gebradas.

La pobresa amenassant
Sa existencia malheurada,
Tristetá, s' encaminá
De la formiga á la casa,

Demanat l' hi per favor
Algún granet de vianda,
Qu' á la cullita vinent'
L' hi seria retornada.
—Jo vós pagaré de grat
Ans l' agost diu la Cigala,
L' interès y capital
Per lo nom de ma nissaga.—
A la formiga 'l prestar

May l' hi es de bona gana;
L' únich defecte que te
Es guardarse lo qu' afanya,
—¿Qué feu mentres fa calor?—
Preguntá á la demanayre.
—Nit y jorn á tot vinent
Jo l' hi canto, n' os extranye.
—¿Voscantéu?.....Jome'nalegro!
Donchs balléu avuy companya.

RAMÓN MASIFÉRN

La Bisbal, Juriol de 1887.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Associació d' agricultors del Partit de Manresa.—Aquesta Associació nos enviá una Circular convidantos á una reunió que degué celebrarse lo dia 24 del actual per tractar del assumpto actual de la importació extraordinaria d' alcohols d' industria que mata nostres fassinas y desmillora nostres vins.

Sentim moltisim lo no haber pogut assistirhi agraphint la invitació.

D' ella acabém de rebre un *Manifest dels acorts presos per dita Associació* del qual copiém los següents:

1.er Aixecar una respectuosa exposició al Excm. Sr. President del Consell de Ministres, suplicantli que 'l govern que presideix ordeni la desnaturalisació dels alcohols industrials al entrar en Espanya per medi d' una substancia que 'ls impossibiliti pera l' encabessament del vi y confecció de tota mena de licors esperitosos, prohibint en absolut la fabricació de vins artificials, é imposició de severs cástichs als que adulterin los productos de la vinya.

2.^{on} Ab motiu d' ésser lo sant de S. M. la Reina Regent (q. D. g.) expedir un telégrama al Excm. Sr. Majordom Major del Palau pregantli se servesca manifestar á tan augusta Senyora lo testimoni de respectuosa adhesió de tots los reunits, felicitarla en nom dels mateixos y pera que li supliqui 's digni recomanar á son govern favorable resolució á lo expressat en la exposició á que 's refereix l' acort precedent.

3.er Expedir un telégrama al Excm. Sr. President del Consell de Ministres donantli coneixement de la reunió y altre al Exce-

lentísim Sr. Gobernador de la Provincia ab lo mateix objecte y suplicantli recomani al Govern de S. M. favorable acort á lo sollicitat per la Associació, y

4.^{rt} Manifestar ab atenta comunicació al Institut de Foment del Treball Nacional la incondicional adhessió de la Associació al manifest que acaba de dirigir al pays y en especial á la idea de convocar un congrés de productors nacionals quan hagi acabat la informació agraria.

Bon exemple.—Totas las poblacions deurian seguir lo de Liria.

Te un camp destinat á ensajar lo material agrícola perfeccionat y 'ls sistemas de cultiu que 's jutjan mes convenientes. Lo municipi, en vista del resultat que dona la arada perfeccionada pera vinyas, ha adquirit quatre d' aquets instruments, que deixa als pagesos pobres que no tenen medis pera adquirirlos desseguida, tenint á mes pulverisadors y preparats de coure pera combatre 'l *mildiu*.

La granja modelo de Valencia li ha remés sis pulverisadors de varis sistemas, á fi de que 'ls agricultors experimentin quin de ells dona millors resultats.

Contra las vespas.—Quan las vespas s' apoderan d' una parra fan malbé los rahims y convé molt traure aquest perill á tan prehuat fruyt. Al efecte aconsellan los viticultors que 's planti prop de la parra una mata d' anís, qual fragancia agrada tant á las vespas que totas hi van lliurant als rahims de 'sos desastrosos efectes.

En altres punts posan uns gots qual cabuda siga de 16 á 30 litros d' aygua en forma de bossas de coll estret y llarch; dintre s' hi possa aygua ab sucre ó mel. las vespas y moscas hi ván ficantse dintre sense poguerne sortir.

Estadística.—La direcció general de Seguritat dependent del Ministeri de la Governació s' ha dignat remétrens un exemplar del estat general dels periódichs que 's publican en Espanya ab data del 30 de Juny prop-passat. Del mateix treyém que 's publican 1.044 periódichs de totas menas tocantne 0'61 per cada 10.000 habitants.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, TAPINERÍA, 17.—BARCELONA.